

њима нешто мењају, што има својих мана јер бирач свој глас може да додели (или не) странци а не и одговарајућој личности. Другачија је ситуација код невезаних или променљивих листа које такође истичу политичке странке само што сада бирачи могу да утичу на те листе и њихове кандидате и то тако што ће или изменити редослед кандидата или што ће неке од тих кандидата изоставити са листе. И постоје слободне листе које се не састављају унапред, него се бирачима оставља могућност да на самом гласању саставе своју листу комбинујући кандидате са различитих листа. Иако је гласање по листама условљено применом пропорционалног изборног система, његова је велика мана у томе што је бирач у сенци политичке странке и што свој глас даје странци, а не одређеним личностима па се може догодити да гласањем за странку гласа и за оне личности којима не би дао глас да је могао о њима лично да се изјасни. То свакако није у духу демократије јер је слобода грађана знатно ограничена пошто предложени кандидати нису израз њихове жеље, него воље странке која је те кандидате ставила на листу. У интересу демократије треба ићи на више кандидата за једно место односно функцију јер је тада и већа могућност грађана да кандидују и опредељују се на изборима. Истицање више кандидата је некад једино и нужно демократско средство у оним ситуацијама када грађани немају никакав утицај на предлагање кандидата или је он незнатан. Посебан проблем с кандидовањем се јавља у земљама с једностраначким системима где су избори обична формалност јер бирачи могу да гласају само за кандидате које је истакла владајућа странка, а не и за неке друге да су ови били кандидовани. У једностраначким режимима и нема избора јер бирачи и не бирају, немају између чега да се опредељују чак и када је више кандидата од оних који се бирају. У ствари ту је бирачима свеједно да ли гласају за једног другог или неког трећег кандидата јер су сви они исти и заступају исту (једну) политику и програм.

4. СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА И ГЛАСАЊЕ

Спровођење избора се састоји у радњи избора представника у представничка тела. Да би се избори регуларно и поштено спровели, неопходно је да се формирају посебна тела (органи) који ће се старати о примени изборних прописа и који ће изборе довести до краја – примити гласове бирача и по завршеном гласању утврдити и прогласити изборни резултат. Ови органи морају да раде по закону, буду независни и